

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти
і науки України
02.08.2024 №1093

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти

I. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ

У цих рекомендаціях окреслено підходи до **оцінювання результатів навчання** учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (далі — Державний стандарт).

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, *які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.*

Основні функції оцінювання:

формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);

діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);

коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);

орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);

мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);

розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);

прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);

виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки

навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб

і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти І науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні.

Загальні критерії оцінювання (додаток 1) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою **критеріїв оцінювання за освітніми галузями** (додаток 2).

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власного шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

II. ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти рекомендуємо:

визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;

формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі; основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними модельними Навчальними програмами;

ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;

надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; труднощі в навчанні варто обговорювати

з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;

створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;

коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

усного опитування (індивідуальне, групове тощо);

спостереження;

аналіз портфоліо;

письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);

практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

самооцінювання, взаємооцінювання;

комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

ІІІ. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Формувальне оцінювання - інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає ж процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня / учениці тощо).

Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

IV. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними

результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель і учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють **семестрові оцінки за групами результатів**. На підставі оцінок за групами результатів виставляють **загальну оцінку за семестр** з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво). Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти. За умови використання власної шкали оцінювання заклад має визначити та описати в освітній програмі правила переведення загальної оцінки результатів навчання за рік у систему, визначену законодавством (12-бальну систему), для виставлення у Свідоцтво досягнень.

V. СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

Свідоцтво досягнень (додаток 3) складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти.

Запропонована форма Свідоцтва є орієнтовною.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.

За умови використання власної шкали оцінювання заклад має визначити та описати в освітній програмі правила переведення загальної оцінки результатів навчання за рік у систему, визначену законодавством (12-бальну систему), для виставлення у Свідоцтво досягнень.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ
оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рі ве нь	Бал	Загальна характеристика
П о ч а т к о в и й	1	<i>Учень /учениця:</i> ▪ сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); ▪ відповідає на прості запитання за змістом почутого/прочитаного, ▪ припускається суттєвих змістових і логічних помилок; ▪ виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; ▪ передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
	2	<i>Учень /учениця:</i> ▪ відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; ▪ знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на прості запитання; ▪ припускається змістових і логічних помилок; ▪ виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; ▪ показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими. ▪ “ комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази.
	3	<i>Учень /учениця:</i> ▪ відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; ▪ знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на запитання; ▪ припускається незначних змістових і логічних помилок; ▪ виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; ▪ долучається до роботи в групі. ▪ висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; ▪ просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
С е р е д н і й	4	<i>Учень /учениця:</i> ▪ відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; ▪ висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; ▪ може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; ▪ виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; ▪ виконує обов'язки, розподілені в групі; ▪ використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<i>Учень /учениця:</i> ▪ застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; ▪ знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії;

Д о с т а т н і й		- виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; - підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	6	<i>Учень / учениця:</i> ▪ застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; ▪ виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; ▪ виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; ▪ спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	7	<i>Учень / учениця:</i> ▪ знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і Вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; ▪ виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання. ▪ долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставленні запитання.
	8	<i>Учень / учениця:</i> ▪ аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; <i>вирізняє</i> проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; ▪ виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; ▪ запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	<i>Учень / учениця:</i> ▪ аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; ▪ виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання. ▪ ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.

В и с о к и й	10	<i>Учень / учениця:</i> ▪ виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; ▪ вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; ▪ застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; ▪ здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; ▪ розвиває ідеї/думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	<i>Учень / учениця:</i> ▪ узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; ▪ застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; ▪ здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; ▪ узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; ▪ обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	<i>Учень / учениця:</i> ▪ оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; ▪ застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ▪ ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; ▪ виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, ▪ демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти

Тетяна БАЛАШОВА

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	Галузеві критерії			
	Група результатів 1	Група результатів 2	Група результатів 3	Група результатів 4
	Працює з інформацією, даними, моделями	Створює інформаційні продукти	Працює в цифровому середовищі	Безпечно та відповідально працює з інформаційними технологіями
1	Учень /учениця: - сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); - відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного; - припускається суттєвих змістових і логічних помилок;	Учень /учениця: виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;	Учень /учениця: виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;	Учень /учениця: виконує безпосередні вказівки щодо дотримання правил безпеки
2	Учень /учениця: - відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; - знаходить у почутому/про читаному часткові відповіді на прості запитання; - припускається змістових і логічних помилок;	Учень /учениця: - виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; - показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими.	Учень /учениця: - виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; - показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими.	Учень /учениця: епізодично виконує вказівки щодо дотримання правил безпеки у знайомих ситуаціях
3	Учень і учениця: - відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; - знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; - припускається незначних змістових і логічних помилок;	Учень / учениця: - виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; - долучається до роботи в групі.	Учень /учениця: - виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; - долучається до роботи в групі.	Учень /учениця: - виконує вказівки щодо дотримання правил безпеки у знайомих ситуаціях; - просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого

4	Учень/учениця: ▪ відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; ▪ висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; ▪ може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії;	Учень /учениця: ▪ виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; ▪ виконує обов'язки, розподілені в групі;	Учень / учениця: ▪ виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; ▪ виконує обов'язки, розподілені в групі;	Учень /учениця: ▪ дотримується правил безпеки у типових ситуаціях після нагадування; ▪ може надати пояснення щодо необхідності безпечної та відповідальної поведінки
5	Учень / учениця: ▪ застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; ▪ знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; ▪ може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії;	Учень / учениця: ▪ виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; ▪ розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; ▪ виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі;	Учень / учениця: ▪ виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; ▪ розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; ▪ виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі;	Учень /учениця: ▪ дотримується правил безпеки у типових ситуаціях
6	Учень /учениця: ▪ застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; ▪ розуміє і пояснює основні поняття і явища/ навчальні дії, наводить прості приклади;	Учень /учениця: ▪ виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі;	Учень /учениця: ▪ виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі;	Учень /учениця: ▪ дотримується правил безпеки та відповідальної взаємодії у типових ситуаціях
7	Учень /учениця: ▪ знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;	Учень /учениця: ▪ виконує репродуктивні й частково- пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; ▪ розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя;	Учень /учениця: ▪ виконує репродуктивні й частково- пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; ▪ розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	Учень /учениця: ▪ дотримується правил безпеки та взаємодії у новій ситуації, визначає потенційні небезпеки

		▪ співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання.	з допомогою вчителя; ▪ співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання.	
8	Учень /учениця: ▪ аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; ▪ вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; ▪ перетворює один вид інформації в інший; ▪ наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників;	Учень /учениця: ▪ виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; ▪ активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі;	Учень /учениця: ▪ виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; ▪ активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі;	Учень / учениця: ▪ дотримується правил безпеки та взаємодії у змодельованій ситуації, оцінює потенційні наслідки ризикованої поведінки
9	Учень / учениця: ▪ аналізує інформацію, отриману з різних джерел; ▪ вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для її унаочнення й візуалізації; ▪ наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки;	Учень /учениця: ▪ виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; ▪ розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; ▪ активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання.	Учень /учениця: ▪ виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; ▪ розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; ▪ активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання.	Учень /учениця: ▪ обмінюється інформацією та пропонує способи відновлення безпечної та відповідальної взаємодії при їх порушенні
10	Учень / учениця: ▪ отримує відомості із різних самостійно вибраних джерел, виокремлює з неї істотну й потрібну інформацію; ▪ вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; ▪ встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами;	Учень /учениця: ▪ застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; ▪ здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі;	Учень /учениця: ▪ застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; ▪ здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі;	Учень / учениця: ▪ дотримується правил безпеки та взаємодії у нестандартній ситуації; ▪ розпізнає та запобігає небезпечним ситуаціям, розглядаючи різні сторони проблеми

11	Учень / учениця: - узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; - знаходить інформацію й аналізує її, визначає надійність інформаційних джерел; - висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки;	Учень / учениця: - застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; - здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самотійно, у парі або групі; - конструктивно взаємодіє у групі;	Учень / учениця: - застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; - здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самотійно, у парі або групі; - конструктивно взаємодіє у групі;	Учень / учениця: - вживає заходів для зменшення ризиків; - обирає оптимальний спосіб безпечної та відповідальної взаємодії з іншими
12	Учень / учениця: - оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; - використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях;	Учень / учениця: - застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; - здійснює різні види діяльності самотійно, у парі або групі; - аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; - ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань;	Учень / учениця: - застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; - здійснює різні види діяльності самотійно, у парі або групі; - аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; - ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань;	Учень / учениця: - оцінює безпеку та відповідальність поведінки за критеріями; - за потреби надає роз'яснення іншим учасникам щодо безпечної та відповідальної поведінки.